

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

**«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ
І ВИРОБНИЦТВУ»**

**Екологізація виробництва та охорона природи як основа
збалансованого розвитку**

18 березня 2026 року

Білі Церква
2026

УДК 001.895:338.43:378-053.6:502/504:502.131.1(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с-г наук.

Мельниченко О.М., д-р с.-г. наук.

Олешко В.П., канд. с.-г. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Мостипан О.В., д-р філософії.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу

Екологізація виробництва та охорона природи як основа збалансованого розвитку: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 18 березня 2026 р. – Білоцерківський НАУ. – 80 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34>

©БНАУ

Результати досліджень. Нами були проаналізовані всі іхтіологічні дані, які були зібрані в період проведення досліджень. Вилучені в досліджуваній ділянці водойми об'єкти іхтіофауни у кількості 136 екземплярів, яких класифікували за розмірно-ваговими та віковими показниками, що дозволило встановити видовий склад р. Кам'янка, та їх вікове співвідношення від однолітки до дорослих вікових груп. Визначення лінійних та вагових показників вказували на відповідність взаємозв'язку у співвідношенні віку та лінійних та вагових показників.

Аналіз видового складу свідчить про поступову заміну типових річкових (реофільних) комплексів на озерно-ставкові (лімнофільні) групи. Прикладом таких явищ є зникнення вразливих реофільних видів: спостерігається стрімке скорочення популяцій видів-індикаторів чистої води та швидкої течії, таких як **судак звичайний** (*S. Lucioperca*), **щука звичайна** (*E. luceus*), в'юн звичайний (*M. fossilis*), карась золотий (*C. carassius*), **пічкур звичайний** (*G. Gobio*), **синець звичайний** (*B. Ballerus*), **бистрянкa звичайна** (*A. Bipunctatus*), **головень** (*Squalius cephalus*) та **ялець звичайний** (*Leuciscus leuciscus*).

Натомість основу або значну частну біомаси (до 30–40%) у сучасних іхтіоценозах малих річок складають види з високою адаптивною здатністю, такі як карась сріблястий (*Carassius gibelio*), плітка (*Rutilus rutilus*), **чебачок амурський** (*P. Parva*), **лин звичайний** (*T. tinca*) та окунь (*Perca fluviatilis*).

Біоіндикаційна оцінка стану екосистем надає змогу оцінки глибину трансформації, що до показників видового багатства малої річки. У багатьох малих річках спостерігається явище «спрощення іхтіоценозу», де індекс різноманіття Шеннона знижується до значень $H < 1,5$, що свідчить про нестабільність екосистеми та високий рівень екологічного стресу. Абсолютна чисельність риб становить 0,35 екз./м² площі водного дзеркала водойми.

Висновок. Трансформація іхтіоценозів малих річок у останні роки набула вектору «лімнофілізації» та «інвазивної домінації». Основними загрозами залишаються гідроморфологічні зміни русел та втрата нерестовищ. Для збереження біорізноманіття необхідне впровадження заходів з ревіталізації малих річок, зокрема демонтаж незаконних або неефективних гідроспоруд для відновлення вільної течії та природного самоочищення водних об'єктів. дослідивши природну кормову базу ділянки р. Кам'янка, можемо зробити висновок, що показали біопродуктивності основних груп кормових гідробіонтів, перебувають у задовільному стані та можуть забезпечити необхідне живлення та виживаність місцевої іхтіофауни.

За проведеними дослідженнями в умовах чисельність цінних промислових видів риб є незначною. Таким чином для поліпшення рибопродуктивності без проведення інтенсифікаційних заходів для таких водойм рекомендується розширення іхтіофауни за рахунок введення промислово цінних видів риб а саме інтродуцентів таких як білий та строкатий товстолобики, та білий амур.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Хільчевський В. К. Гідрохімічний стан малих річок України в умовах антропогенного навантаження. – К., 2023.
2. Новіцький Р. О. Іхтіофауна малих річок Придніпров'я: трансформація під впливом інвазій. – Д., 2024.
3. Матеріали науково-практичної конференції «Екологія водних систем – 2024».

УДК: 639.3.05

ПОЛЯКОВ Р.С., КОРЧЕВСЬКИЙ Д.Г., ПОРУБАНСЬКИЙ А.В., магістранти
Науковий керівник – **ГЕЙКО Л.М.,** канд. с.-г. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ВПЛИВ РІЗНИХ ТИПІВ ГОДІВЛІ НА ДИНАМІКУ РОСТУ БАРБУСА СУМАТРАНСЬКОГО

Доведено переваги у використанні комбінованого типу годівлі барбуса суматранського *Puntius*

tetrazona, що позитивно впливало на фізіологічні властивості барбуса на різних етапах онтогенезу.

Ключові слова: штучні корми, годівля, динаміка росту, барбус суматранський, онтогенез.

Успішне утримання акваріумних риб безпосередньо залежить від розуміння їхньої харчової спеціалізації. Ключовим фактором є вибір якісного корму, що максимально наближений до природного раціону. Основними критеріями підбору (особливо для штучних сумішей) є збалансованість за нутрієнтами (білки, жири, вуглеводи, вітаміни), висока якість від перевірених виробників та дотримання термінів придатності. Але мало знати тільки те, що стосується безпосереднього живлення конкретного виду або видів. Важливо правильно підібрати відповідний якісний корм з величезної різноманітності повноцінних і неповноцінних кормів, які, хоч би трохи, відповідали природному раціону живлення акваріумних риб [3]. Вибір кормів (зокрема штучних) потребує відповідального підходу, заснованого на таких критеріях: відповідність харчовим потребам та спеціалізації конкретного виду риб; збалансованість за вмістом білків, жирів, вуглеводів, мінералів і вітамінів; висока якість продукції від перевірених брендів та суворе дотримання термінів придатності. Таким чином до підбору кормів необхідно підходити відповідально [1,2].

Метою досліджень було вивчити морфологічні та біологічні особливості барбуса суматранського (*Puntius tetrazona*) за використання вибраного типу годівлі, а саме розробити та впровадити різнотипову годівлю молоді барбуса суматранського за використання комбінованого типу годівлі живими та штучними кормами. Дослідження проводились на базі навчально-експозиційної лабораторії кафедри аквакультури та прикладної гідробіології Білоцерківського національного аграрного університету.

Результат досліджень. Після детального вивчення фізіологічних особливостей суматранського барбуса (*Puntius tetrazona*) на різних етапах постембріонального розвитку (передличинки, личинки, малька, статевозрілої риби), проводились дослідження з визначення динаміки росту барбуса суматранського. Для проведення досліджень, використовувались три акваріуми кожен з яких об'ємом 120 л. Було розміщено по 40 мальків барбуса суматранського у кожен акваріум, які в подальшому використовувались, як виросні акваріуми. Задану щільність проводили з розрахунку на перспективу їхнього росту. Так як доросла особина має довжину тіла до 5 см, то для однієї риби необхідно близько трьох літрів води.

Гідрохімічні показники водного середовища при утриманні і вирощуванні молоді підтримувались на сталому рівні і складали – GH до 11°; pH 7,0 – 7,3; t 22 – 24°C. Кисневий показник перебував в межах 12 мг/л. Підміну води і контроль гідрохімічних показників проводили згідно правил утримання акваріумних риб. За допомогою реактивів фірми «Tetra» здійснювали контроль якості води. Для достовірності досліджень контрольовані гідрохімічні показники і умови в усіх акваріумах були абсолютно однакові.

Виходячи з мети нашого дослідження, для трьох досліджуваних одновікових груп риб використовували різні корми, а саме: перша група – сухі корми промислового виробництва фірми «Tetra»; друга група – живий мотиль, трубочник, коретра, а також заморожену дафнію та артемію; третя група – комбінована годівля (живі корми (дафнія, мотиль), який чергували з сухими кормосумішами фірми «Tetra»). Впродовж проведення досліджень, проводились вимірювання лінійних та вагових показників піддослідної риби. Стадії статевого дозрівання контролювали візуально, спостерігаючи за поведінкою риб, за наявністю вторинних статевих ознак, та фізіологічні особливості у самок.

Висновок. Згідно морфометричних даних нами встановлено, що при годівлі комбінованими кормами спостерігали кращий розвиток саме лінійних показників морфологічних ознак порівняно з годівлею сухими та живими кормами. Для барбуса суматранського за комбінованої годівлі характерним було підвищення темпу лінійних показників, у самців краще відмічались вторинні статеві ознаки (шлюбне вбрання), яке мало набагато більше яскравих відтінків. Для енергійнішого та швидшого росту барбуса

суматранського найкраще використовувати комбінований тип годівлі, причому ця тенденція спостерігається на різних етапах онтогенезу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білявцева В.В. Основи акваріумістики: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів // Білявцева В.В., Мушит С.О., Сироватко К.М. – Вінниця, 2020.– 233 с.
2. Буднік С. В. Акваріуміст-початківець: навчальний посібник / С. В. Буднік, А. М. Колосок. – Видавництво 2-ге доповнене. – Луцьк: ВежаДрук, 2016. – 156 с
3. Подольський Ю. Аквариум. Практическое руководство. – Харків: Книжковий Клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2011. – 416 с.

УДК 597.2/.5(477)

СТОЛЯРЧУК В.В., ЛНИВИЙ І.А., здобувачі вищої освіти
Науковий керівник – **КУНОВСЬКИЙ Ю.В.**, канд. с.-г. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

СИСТЕМАТИЧНИЙ ОГЛЯД ІХТІОФАУНИ р. ПРОТОКА

Узагальнено матеріали вітчизняних наукових джерел та дані власних досліджень, що характеризують іхтіофауну р. Протока, а також її таксономічну приналежність. Паралельно наведені приклади наукових та місцевих назв аборигенних видів риб.

Ключові слова: іхтіоценоз, таксономія, вид, рід, родина, ряд, річка.

На сьогодні в Україні за дослідженнями ряду науковців нараховується 247 видів риб, які належать до 148 родів 65 родин 23 рядів і 3 класів [3]. Різноманітність об'єктів іхтіофауни водних об'єктів зумовлена умовами їх існування в залежності від типу водойм, які штучно створені на річках, таких як руслові ставки чи водосховища, які займають значні руслові території річок. Основною відмінністю річок від стоячих водоймищ є постійна проточність. Завдяки цьому, все, що знаходиться в руслі річки, з тою чи іншою швидкістю переміщається. Переміщаються не тільки водянні маси, а й ґрунти, наноси тощо. Це сприяє тому, що в річках створюються особливі умови існування водяних організмів на відміну від тих, що є в стоячих водних об'єктах. Ось чому іхтіофауна річки відрізняється від такої в стоячих водоймах. Тому зараз найбільше уваги приділяється вивченню, охороні, відтворенню та раціональному використанню об'єктів іхтіофауни. Таким чином, беручи участь у кругообігу речовин у природі, впливаючи на стан і розвиток інших компонентів тварин, риби, відіграють значну роль у підтриманні динамічної екологічної рівноваги в живій природі [1,2].

Мета досліджень. Вивченню рибного населення нашої країни на сьогодні присвячено багато наукових робіт, що свідчить про те, що стосовно характеристики риб нашої держави на сьогоднішній день накопичено багато відомостей, тобто йдеться про достатньо високий рівень вивченості цих тварин.

З іншого боку, не можна не вказати про те, що багато наукових робіт, зокрема й визначників, багато в чому застаріли, що звісно потребує нових досліджень, зокрема видової приналежності, таксономії, їхньої морфології та біологічних особливостей.

Результати досліджень. Досліджуючи видовий та іхтіологічний стан водних об'єктів р. Протока ми вносимо чимало доповнень і змін у матеріали та погляди попередніх авторів оскільки вони розширюють та збагачують іхтіологічні дослідження, що може стати певним довідником і орієнтиром для майбутніх наукових пошуків.

При оцінці видового складу були враховані підходи сучасної філогенетичної концепції виду. Структура та послідовність наведених нижче матеріалів відповідає класифікації Дж. Нельсона [4].

Тип хордові — Chordata (chordates). Підтип черепні — Craniata (cranials). Надклас

енергії: досвід України та країн ЄС.....	53
Шведченко О.І., Онищенко А.В., Шулько О.П. Причини та наслідки забруднення р. Дніпро у межах м. Києва.....	55
Яременко П.А., Ліщук А.М. Регенеративний потенціал поєднання біочару та мікробіологічних препаратів у відновленні функціонального стану чорноземів глибоких.....	57
Жданов Ю.С., Лісецький О.А., Куновський Ю.В. Трансформація іхтіоценозів екосистем малих річок.....	58
Поляков Р.С., Корчевський Д.Г., Порубанський А.В., Гейко Л.М. Вплив різних типів годівлі на динаміку росту барбуса суматранського.....	59
Столярчук В.В., Лівий І.А., Куновський Ю.В. Систематичний огляд іхтіофауни р. Протока.....	61
Слєпньов О.Л., Куновський Ю.В. Аналіз технології вирощування прісноводної креветки <i>Macrobrachium rosenbergii</i> в установках замкненого водопостачання.....	63
Васильчук Ю.А., Трофимчук А.М. Біологічні аспекти регуляції нерестового циклу австралійського рака (<i>Cherax quadricarinatus</i>) в умовах аквакультури.....	65
Григоровський О.А., Григоровський В.А., Онищенко Т.І., Дубовий В.І. Агроекологічні особливості моніторингу росту і розвитку кореневої системи рослин озимих зернових культур в вегетаційному досліді і екстремальних умовах перезимівлі.....	67
Нерубенко І.О., Мурга М.С., Стадник В.І., Дубовий В.І. Еколого-методологічні основи вирощування томата в умовах енергозберігаючої ґрунтової теплиці.....	69
Слюсаренко С.В., Трофимчук А.М. Технологія зимівлі риби.....	71
Нетєка О.П., Дубовий В.І. Агроекологічні основи удосконалення систем поливу сільськогосподарських культур.....	72
Кушнірук В.П., Трофимчук А.М. Оптимізація умов утримання та годівлі австралійського рака (<i>Cherax quadricarinatus</i>) в умовах аквакультури.....	74
Мурга М.С., Нерубенко І.О., Стадник В.І., Дубовий В.І. Агроекологічні особливості вирощування олійної редьки на сидерат в умовах еколого-вегетаційного майданчику.....	76
Стадник В.І., Нерубенко І.О., Мурга М.С., Рудюк С.В., Дубовий В.І. Агроекологічні особливості морозо- та зимостійкості рослин озимих зернових культур різних строків посіву в екстремальних природних умовах.....	77